

Цесарський Фелікс Анатолійович
доцент кафедри трудового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
доктор юридичних наук, доцент

УЧАСТЬ ПРОФСПЛОК У ЗАХИСТІ ПРАВ НАЙМАНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Нова стратегія діяльності професійних спілок України на 2016-2020 роки «Європейський вибір» орієнтує профспілки на використання норм про профспілки Європи. Якщо ці норми позитивні і можуть покращувати соціальний статус працівників, то їх беззаперечно треба запозичувати. Але не всі норми слід копіювати. Наприклад, у Німеччині відповідно до законодавства можна розривати трудовий договір за неодноразове з'явлення на роботі у нетверезому стані. У нас же звільнення можливе за разове появлення на роботі у нетверезому стані. Чи слід запозичувати таку Європейську норму? На наш погляд, для цього немає підстав. Треба посилювати боротьбу з вживанням алкоголю на виробництві, а не послаблювати. Така імплементація не обґрунтована. Зловживання алкоголем існує у багатьох країнах. Україна не є лідером у цій справі. Кожна країна несе свої традиції, використовує різні методи боротьби з цим негативним явищем і по-різному захищає право на працю.

У новій стратегії справедливо звернено увагу на розвиток виробничої демократії. У законодавстві України відсутній такий закон. Лише ст.245 КЗпП передбачає право працівників на критичні зауваження щодо дії

керівників. А це означає участь працюючих в управлінні підприємствами, організаціями, установами. Але механізм такої участі не розроблений. Треба видати нові постанови «про збори», яке колись існувало і в ньому передбачити такі правила, які закликають мати колектив у зборах. Не можна допускати примушування до участі, зачиняти приміщення, щоб працюючі не мали можливості змінити залу і покинути збори.

Виробнича демократія відрізняється від політичної. Політична – це обрання депутатів, президента. Всі форми політичної демократії передбачені законодавством. В ході реалізації політичних прав відсутній прямий зв'язок з тими особами, яких обирають. Виробнича демократія означає тісний зв'язок з керівниками. Деякі працівники побоюються, щоб їх критичні зауваження не привели до звільнення з роботи, адже відомо багато випадків, коли талановитих працівників звільняли за критику неправильних дій. Існувала і Постанова Пленуму Верховного Суду СРСР, яка підкреслювала недопустимість таких дій керівників. Треба право працюючих на критику, на висловлення своїх думок було гарантовано. Сьогодні це право проголошено, а не гарантовано. Значну роль у цьому напрямі повинні зіграти профспілки. В Конституції України зараз відсутня стаття про право на критику, зараз пишуть, що є опозиції, і цього достатньо. На нашу думку, треба поновити в Конституції право трудящих на критику, адже критика означає мистецтво аналізувати ситуації, сприяє усунення недоліків, які керівники інколи їх не помічають, а працюючі їх бачать. В цілому вона покращує роботу підприємства, трудового колективу, результатів діяльності, якості продукції, а від цього залежить і матеріальне благополуччя усіх працюючих. У нас в Україні чомусь посилилось негативне ставлення до критики і ми від цього лише програємо. Суди повинні виявляти причини звільнення працівників, адже їх не зразу можна виявити. Керівники знаходять інші причини, щоб їх їм не дорікали за порушення трудового законодавства. У Стратегії є новий розділ «Нова соціальна політика». Для реалізації цієї політики треба внести зміни до Податкового Кодексу і звільнити від оподаткування мінімуму доходів громадян. Не усі люди від народження здатні на високі заробітки. Мінімальна заробітна плата не повинна оподатковуватися.

Вже багато років йде мова про створення трудових судів, але на цей час вони не створені, треба поновити правові інспекції профспілок та розробити порядок їх формування.

Потрібно ліквідувати розрив між розмірами окладів інженерів, судів, прокурорів. І взагалі треба відмовитися від таких окладів як 200 ти-

сяч грн., 22000грн. У багатьох країнах співвідношення заробітної плати між керівниками і працівниками складає 1-5. Ми йдемо до Європейських норм, на словах, а фактично діємо інакше. Треба поновити справедливість у питаннях про оплату праці.

За розрахунками ФПУ мінімальна заробітна плата в Україні з 1 січня 2019 року має становити 7,7 тис. грн. Але ця норма буде мати сенс без підвищення цін на товари, і в основному на продовольчу продукцію і ліки, адже в сучасних умовах усі гроші треба витратити на їжу і ліки. Працююча людина обмежена щось придбати, цінова політика має бути переглянута.